

מסורת הש"ס

מבוי שהוא גבוה פרק ראשון עירובין יב.

עין משפט
נר מצוה

(א) [לקמן יג.] (ב) [שבת קור':
ו"ט.] (ג) [ע"ל יד.] (ד) [ע"ל יג.] (ה) [שבת קור':
יג.] (ו) [שבת קור': יג.] (ז) [שבת קור':
יג.] (ח) [שבת קור': יג.] (ט) [שבת קור':
יג.] (י) [שבת קור': יג.] (יא) [שבת קור':
יג.] (יב) [שבת קור': יג.] (יג) [שבת קור':
יג.] (יד) [שבת קור': יג.] (טו) [שבת קור':
יג.] (טז) [שבת קור': יג.] (יז) [שבת קור':
יג.] (יח) [שבת קור': יג.] (יט) [שבת קור':
יג.] (כ) [שבת קור': יג.] (כא) [שבת קור':
יג.] (כב) [שבת קור': יג.] (כג) [שבת קור':
יג.] (כד) [שבת קור': יג.] (כה) [שבת קור':
יג.] (כו) [שבת קור': יג.] (כז) [שבת קור':
יג.] (כח) [שבת קור': יג.] (כט) [שבת קור':
יג.] (ל) [שבת קור': יג.]

הגהות הב"ח

(א) [גמ' והא דהני רב
אליא דר אבימי: (ב) שם
דעובדא: (ג) שם דהני
דעובדא: (ד) ר"ש ד"ה
הני קאמר אינו לריב לרי
וקורה כלל ותיבה לא
נמחק: (ה) ד"ה דריב אטלי
וכו' לקמן: (ו) ג"כ ברש"י דף
יג':

גליון הש"ס

גמ' א"ר נחמן בר' יצחק
מאן מודים: ע"י גיטין דף
לא ע"ב מד"ה אלף ל"ב
ולקמן דף מג ע"ב מד"ה
ימ"י ולקמן דף יח ע"ב
מד"ה מתקיף:

מוסף רש"י

חצר ניתרת בפס אחד.
אל נכפלה לה"ר ונשמיר
בה מנח אחר מותרת,
ובצחק הפילה ותר
מעשר עסקינן, דלי יומר
מעשר לא מהני ליה מחילה
להאי חצר (רע"ב ק"א). קטנה
בעשר וגדולה באחת
עשרה. שאין גדולה
עודפת על הקטנה גולה
אמה אחת, הרי שלשה
טפחים לכאן ושלושה
טפחים לכאן (ע"ל ע"ה).
כפר
רושי (ע"ל ט"ז). מוחציר
תלויה מרוב שמירה
בהורבה. שערך להיות בה
מחילות שפלו החמין
וקיימות מלמעלה ותלויות,
מחו שמירי לנטול
מחוצה שלם תהא כפולה
לה"ר (שבת ק"א). אלא
במים. כגון מחוצה שהיא
למעלה מן היס דתני [לקמן
פ"ו:] דעשה מחילה תלויה
סביב וממלא, וכן בור שצין
שמי תלויה וחלקו מחוצה
תלויה מלמעלה ממלא וה'
מכאן ע"י שפ"ה
שלם עירכו (שבת ק"א).

רב ניסים גאון

והאי דתני אדא בר אבימי
רבי הוא סבר לה כ"ר יוסי.
הוא שאמרה ר' יוסי
במשנה בשלבי לחיים
רחבין ג' שכבר פירשנהו.

לאזולין. מקום: הכי קאמר אינו לריב (א) לא להי ולא קורה כו'. והאי כלוס דקאמר אהנך תוספת דמוספי צית שמאי ורבי אליעזר דרביה הלל קאי: וכמה. היא פחות רוחבו מארבע אמות ויהא לריב מיקון: עד ארבעה. טפחים אפילו אינו רחב אלא אמה או חמשה או ארבעה טפחים לריב לריב אלא צפחות מארבעה אינו לריב כלוס: כפסוי חצר. אם נפרצה למקום האסור לה צריכה שור משני ידיה: מאן מודים. דקאמר ר' ירמיה רבי. ומאי הלכתא דקאמר רב נחמן דמשמע מכלל דפליגי אף בצפסי חצר: מאן פליגי עליה רבנן. צני מחלוקתו של רבי: וגדולה צלחם עשרה. ליתכא אלא שלשה מכתן ושלושה מכאן וקמיני גדולה מותרת: מימי. עלה מן היס: רבי היא וסנדי לה כ"ר יוסי. דלמרי' לרי רחב שלשה טפחים צני ורבי יוחנן ארבעה דרבנן קאמר דפס דקאמרי רבנן ארבעה טפחים הוא ובצני רוחות סגי בשני משנהוין: לשון ים שנגנס לחצר הוא. ופרלו הדופן במלואו: ולא ארבעה אלא פס אחד. צראש הכותל ומותר למלאות מן המים לפני ממוקם המחילה ולא אמרינן קח ממלא מרכמילת לרשות היחיד: שהקילו חכמים במים. למלאות מהן ע"י תיקון כל שהוא: דבצעה מיניה כו'. אלמלא יס להקל במים [מהן שאין קון] במקום אחר. להכי נקט חורבה דלרעה להיות שס מחילות תלויות: אלא במים. כגון גוזזתרא שהיא למעלה מן היס צפרק כ"ל משתפין [לקמן ד' פ"ו:] מכל מקום. דשמואל אדשמואל קשיא: פירוש. לדשמואל האי דקאמר רבא אחד היינו ארבעה טפחים ופסי דקאמר שני פסים בקטנים כל דהו: בשלשה ומשהו סגי. דלמעני מארבעה ותו לא צני מידי: דהא אמר רב אחא. לעיל דפחות מארבעה לא צריך כלוס: כאן צלח. חצר מרובע או רחבו יותר מארבע א"ע"ג דלמעני מארבעה לא סגי בשני: מצוי. ארבו יותר על רחבו: דרב אחא. מנאי הוא. לקמן (ו) מפרש לנו וליכא למיסק עלה דמילתא הילכך צינין רוב הדופן עומד: שנגנס לחצר. דרך פיראת הכותל וכשלא נפרך צמלואו עסקינן מדמפלגי בעשרה ליותר מעשרה: אלא אם כן. עש מוחלה לגדור פיראת כותל החצר עד עשרה: אלא עשרה אין לריב כלוס. שהרי יש שזיר מכאן ומכאן: מימלא הוא דלא ממלאוין. משום דמטלטל מרכמילת לרשות היחיד: הא עלטוני מטלטלין. צהאי חצר: צמלואה. לאו דווקא אלא כל יותר מעשרה קרי ליה מלואה: דלית

בפסי חצר. וקשה דגבי מצוי נקט לשון לחי וגבי חצר נקט לשון פס כזולה שמעתא אף על גב דשמיס משוהו: ורב נחמן אמר הלכה בר' אליעזר בפסי חצר. והא דלא קאמר הלכה כרבי צפסי חצר דלא סבר כרבי אליעזר דקאמרינן ומודים חכמים היינו רבי לרי אליעזר והוא ניחא טפי דליתו איירי בתלמי אלא (ה) דניחא ליה למנקט ר' אליעזר שנוכר צמשתנו ורבי לומר דרבי רבינן צלח מרובעת פליגי דלרבנן סגי להו צפס משוהו ולרבי לריב שני פסין של שני משוהוין דלי צלחיה יתר על רחבה פליגי קשיא דרב נחמן אדרב נחמן דהכא פסקינן כרבי ובצפס שמעתא קאמר רב נחמן נקיטינן דחצר שארחה יתר על רחבה ניתרת צלחי משוהו אלא דלי צמרובע פליגי ורבי שני פסין של שני משוהוין או צפס אחד של ארבעה דקאמר רב נחמן צפוס שמעתא דלחצר מרובעת ניתרת צפס ארבעה ודלא כפירוש הקוטרסם שפירש צפסוך מרוח אחת צד' משתי רוחות משוהו לכאן ומשהו לכאן דהוי כרצנן דלרבנן סגי צפס אחד ומשהו דפירשו אלא כרבי אמרי דהכי הילכתא: וכ"ר תימא ברובין שבעה דבארבעה הוי רוב דופן. ומשמת לי נקט ארבעה לא הוי משמעניו מדוש יומר מצרוב דופן דלדרבה השתא דנקט כרוב דופן הוי רבוא טפי דא"ע"ג דלא הוי ארבעה סגי הוילי וליכא רוב דופן למה לי ארבעה פירוש למה אטעיה להלכין ארבעה שלשה ומשהו סגי דהשתא לא הוי לריב אפילו רוב דופן כיון שנתמעט האויר מארבעה דוש ספרים דגרסי למה לי רוב דופן ולפי זה אמי שפיר צפסיות (ה) ואית ספרים דלא גרסי רוב דופן אלא למה לי צמלאת ומשהו סגי והיא היא: הכא

יוחנן פסי חצר צריכין שיהא בהו ד' וכי תימא ארבעה מכאן וארבעה מכאן והתני (ו) רב אדא בר אבימי קמיה דרבי חנינא ואמרי לה קמיה דר' חנינא בר פפי קטנה בעשר וגדולה באחת עשרה כי סליק רבי (ז) זורא מימי פרשה ב' ברוח אחת בארבעה משתי רוחות משוהו לכאן ומשהו לכאן והדתי (ח) אדא בר אבימי רבי היא וסבר לה כרבי יוסי אמר רב יוסף אמר רב יהודה אמר שמואל חצר ניתרת בפס אחד אמר ליה אביי לרב יוסף מי אמר שמואל הכי הוא אמר ליה שמואל לרב חנניה בר שילא את לא תעביד עובדא אלא או ברוב דופן או בשני פסין אמר ליה ואנא לא ידענא דעובדא הוה (ט) ברורה דרעותא לשון ים הנכנס לחצר הוה ואתא לקמיה דרב יהודה ולא אצרכיה אלא פס אחד אמר ליה לשון ים קאמרת קל הוא שהקילו חכמים במים (י) כדבעא מיניה רבי מבלא מרב מוחיצה תלויה מהו שתתיר בהורבה אמר ליה: אין מוחיצה תלויה מתרת אלא במים קל הוא שהקילו חכמים במים מכל מקום קשיא כי אתו רב פפא ורב הונא בריה דרב יהושע מבי רב פירשה מרוח אחת בארבעה משתי רוחות משוהו לכאן ומשהו לכאן אמר רב פפא אי קשיא לי הא קשיא לי דאמר ליה שמואל לרב חנניה בר שילא את לא תעביד עובדא אלא או ברוב דופן או בשני פסין חזני בר שילא וכו' תימא מאי ברוב דופן בדופן שבעה דבארבעה הוה ליה רוב דופן כאן בהצר כאן במבוי ואיבעית אימא דרב אחאי תנאי היא תנו רבנן ד' לשון ים הנכנס לחצר אין ממלאין הימנו בשבת אלא אם כן יש לו מוחיצה גבוה (י) טפחים בד"א שפויצתו ביותר מעשרה אבל עשרה אין צריך כלוס ממלא הוא דלא מלוליה מטלטלין והא נפרצה חצר במלואה למקום האסור לה

סח א מ"י מ"י מלכות
שנת הלכה ט סג
עשין דרבנן א טור ש"ע
א"ח מ' שגם ספיף כח:
סו ב מ"י פט"ו מלכות
שנת הלכה יב סג
שם טו"ש"ע א"ח מ' שגם
ספיף ב:
סז ג סג שם הלכה יג
סח שם טו"ש"ע א"ח
מ' שנה ספיף [ג] ג:
סח ד מ"י שם הלכה יא
סג שם טו"ש"ע א"ח
מ' שנו ספיף ב:
סח

רבינו חננאל

א' רבן שמעון בן גמי
לא נחלקו בית שמאי
ובית הלל על מבוי שהוא
פחות מרי' אמות שאין
צריך כלוס. איני והא תנן
משום ר' ישמעאל אמר
תלמודי אחר לא נחלקו
בית שמאי ובית הלל על
פחות מרי' אמות שהוא או
רב אשי רבין שמעון בן
גמליאל הכי קתני אינו
צריך לחיים כ"ר אליעזר
ולא לחי וקורה כבית
שמצא, אלא או לחי או
קורה כבית הלל. למטה
ע"ד כמה. אהלי ואי חמסא
רב (יהודא) [אחילן] עד
ארבעה. פ"י מבוי שהוא
רחב מארבעה) אמות
ולמעלה צריך לחי (א)
[וקורה] עד עשר אמות.
אבל למטה מרי' אמות
עד י' טפחים צריך לחי
או קורה. אבל אם פתחו
של מבוי רחבו מארבעה
טפחים ולמטה אין צריך
מותר כולא כלוס. פוהין
דכי היכי דמצריך ר'
אליעזר מבוי לחיים הכי
נמי מצריך לחצר שני
פסין. ואמר רב נחמן בר
יצחק מאן מודים לר'
אליעזר בפסי החצר [רבין],
ומאן חולקין עליו רבנן.
דתניא חצר ניתרת בפס
אחד, רבי אומר בשני
פסין. א"ר אסי א"ר יוחנן
חצי צריכה שני פסין,
ואסקנא, שני פסין בשני
רוחות ששוה לכאן ומשהו
לכאן, מצד אחד צריך
פס ארבעה. והא דתני
איבומי חצר קטנה בעשר
גדולה בי"א, אוסקנא לר'
דמצריך שני פסין, וסבר
לה כ"ר יוסי דאמר לחיים
שאמרו רחבן שלשה
טפחים, מצריך לחי
שלשה מיכן ולחי שלשה
מיכן, הרי אמה שעודפת
הגדולה על הקטנה. הא
דאמר שמואל חצר ניתרת
בפס אחד, אוסקנא עובדא
הוה ברורה דרעותא
בלשון ים שנגנס לחצר
ולא אצרכיה רב יהודה
אלא פס אחד משום
קל הוא שהקילו חכמים
במים. אמר רב פפא קשיא
לי הא דא"ל שמואל לרב
חנניה בר שילא את לא
תעביד עובדא, אלא או
ברוב דופן או בב' פסין.
למה לן רוב דופן פס
ארבעה סגיא, וכי תימא
הכא בחצר שהיא שבעה
עסקינן ועבר דאביה
וישב תלתא, הא עבידי

תלתא (ה) ושבך ארבעה לא, והאמר אהלי ואי תימא רב אהלי ע"ד ארבעה. ושנגין הא דרב אחאי תנאי היא. איבעית אימי' מילי דחצר לחוד מילי דמבוי לחוד, כלומר כי אמר רב אחאי במבוי אבל בחצר לא. ת"י לשון ים שנגנס לחצר אין ממלאין הימנו בשבת א"כ עושה לה מוחיצה גבוה עשרה טפחים, כ"מ דברי' אמר' כיוון מעשר אבל בעשר אין צריך כלוס. ואקשינן בלשון ים דאמר רב אבימי חצר שירי לטלטול, והוי נפרצה החצר למקום האסור לה.

(ה) ומשהו ופסן פחות ד' לא. כ"ה לפי הוספתא גמ' שלפנינו.